SORTLAND KOMMUNE

Arkivsaknr.:	25/744
Dok.nr:	25/13928
Arkiv:	GNR-15/2154, FA-M22, FA-M38
Saksbehandler:	Brynjulv Øverby
Dato:	28.04.2025

Gnr. 15, bnr. 2154 - Klage på vedtak - tilkobling til avløpsnett - underinstansens behandling

Utvalgssaksnr.	Utvalg	Møtedato
PS - 068/25	Formannskapet	05.06.2025

KOMMUNEDIREKTØRENS INNSTILLING

Saken fremmes uten innstilling.

Formannskapet behandling - 05.06.2025 - PS-068/25

BEHANDLING I MØTE

Forslag fra politikere

Forslag til vedtak H, FRP, SP, foreslått av Roar Wessel-Olsen, Høyre

Formannskapet tar klagen til følge om midlertidig dispensasjon fra plan- og bygningsloven § 27.2
Begrunnelse:
Kommunestyrets vedtak i PS-113/23 (Budsjett og økonomiplan 2024–2027) fastslår følgende:
«Ingen utbyggingsprosjekter i Sortland skal settes på vent på grunn av manglende kommunal infrastruktur på avløp og renseanlegg.»
Dette vedtaket er et uttrykk for kommunens politiske prioritering og skal etter forvaltningspraksis tillegges betydelig vekt. Å nekte tilkobling på grunnlag av kapasitet utfordrer dette eksplisitte vedtaket, og undergraver dermed kommunens planlagte utviklingsstrategi. Administrasjonens praksis vil i realiteten si at det er full byggestans i Sortland Kommune, til tross for politisk vedtatt målsetning. Derfor slår planutvalget igjen fast at ingen utbyggingsprosjekter settes på vendt.
Plan- og bygningsloven (PBL) § 27-2 første ledd åpner for at ny bebyggelse kan tillates tilknyttet offentlig avløpsanlegg når "tilfredsstillende avløpsordning" er sikret. Det finnes ingen objektiv dokumentasjon i saken som viser at én ekstra tilkobling vil utgjøre en faktisk eller konkret forverring. Det fremgår kun at avløpsnettet kan være overbelastet i perioder. Dette utgjør ikke et rettslig tilstrekkelig grunnlag for å nekte tilknytning.
Etter forvaltningsloven § 34, skal klageinstansen prøve alle sider av saken. Når klagen fremsetter tungtveiende hensyn knyttet til vedtatt utviklingspolitikk, må disse veie opp mot usikkerhetsmomenter ved kapasiteten. Det foreligger i denne saken ingen overbevisende konkret risiko, og vedtatt politikk fra kommunestyret må da veie tyngst.

Votering:
Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Formannskapet PS - 068/25 VEDTAK:
Formannskapet tar klagen til følge om midlertidig dispensasjon fra plan- og bygningsloven § 27.2
Begrunnelse:
Kommunestyrets vedtak i PS-113/23 (Budsjett og økonomiplan 2024–2027) fastslår følgende:
«Ingen utbyggingsprosjekter i Sortland skal settes på vent på grunn av manglende kommunal infrastruktur på avløp og renseanlegg.»
Dette vedtaket er et uttrykk for kommunens politiske prioritering og skal etter forvaltningspraksis tillegges betydelig vekt. Å nekte tilkobling på grunnlag av kapasitet utfordrer dette eksplisitte vedtaket, og undergraver dermed kommunens planlagte utviklingsstrategi. Administrasjonens praksis vil i realiteten si at det er full byggestans i Sortland Kommune, til tross for politisk vedtatt målsetning. Derfor slår planutvalget igjen fast at ingen utbyggingsprosjekter settes på vendt.
Plan- og bygningsloven (PBL) § 27-2 første ledd åpner for at ny bebyggelse kan tillates tilknyttet offentlig avløpsanlegg når "tilfredsstillende avløpsordning" er sikret. Det finnes ingen objektiv dokumentasjon i saken som viser at én ekstra tilkobling vil utgjøre en faktisk eller konkret forverring. Det fremgår kun at avløpsnettet kan være overbelastet i perioder. Dette utgjør ikke et rettslig tilstrekkelig grunnlag for å nekte tilknytning.
Etter forvaltningsloven § 34, skal klageinstansen prøve alle sider av saken. Når klagen fremsetter tungtveiende hensyn knyttet til vedtatt utviklingspolitikk, må disse veie opp mot usikkerhetsmomenter ved kapasiteten. Det foreligger i denne saken ingen overbevisende konkret risiko, og vedtatt politikk fra kommunestyret må da veie tyngst.

KORT BESKRIVELSE AV SAKEN
Det ble den 04.02.2025 søkt om tilkobling til offentlig vann- og avløpsnett for den aktuelle eiendommen. 26.02.2025 ble det gitt avslag på søknaden om tilkobling til avløpsnettet. Avslaget er begrunnet i manglende kapasitet i avløpsnettet, og avslaget er hjemlet i Plan- og bygningslovens § 27-2.

06.03.2025 mottok Sortland kommune klage på vedtaket. Klagen er rettidig innkommet, og skal tas til behandling.

FAKTA I SAKEN

<u>Behandling av klagen</u>

Det er formannskapet som er klageorgan i Sortland kommune, og klageorganet tar saker til behandling dersom underinstansen i klagebehandlingen ikke omgjør sitt vedtak til gunst for klager. Unntak fra bestemmelsen nevnt foran er når vedtak er fattet med hjemmel i Plan- og bygningsloven; i slike tilfeller er det Statsforvalter som er klageorgan.

Kommunedirektøren er delegert myndighet til å fatte vedtak i ikke prinsipielle saker etter PBL. Denne myndigheten er delegert videre i administrasjonen. Normalt, som i dette tilfelle, vil administrasjonen som underinstans behandle klagen, og dersom vedtaket opprettholdes sendes det til Statsforvalter som klageorgan for avgjørelse.

I lys av tidligere vedtak i Kommunestyret om tilkobling til avløpsnett (se nedenfor), legges denne saken frem for Formannskapets behandling og vurdering.

Vedtaket det er klaget over

"Sortland kommune, kommunalteknikk, gir avslag for på kobling av offentlig VA-nett."

Begrunnelse for avslag: I forbindelse med det omsøkte tiltaket for Gnr.15, Bnr.2154 i Lilleheia 33, har vi gjennomført en grundig vurdering av det eksisterende avløpsnettet. Vår vurdering tar utgangspunkt i gjeldene lover og forskrifter, inkludert plan- og bygningsloven §27-2, som omhandler krav til infrastruktur og tilknytning til avløp.

Det eksisterende avløpsnettet viser klare indikasjoner til og være over belastet, særlig med tanke på økt belastning i perioder med kraftig nedbør. Kommunalteknikk har et pågående prosjekt for analysering og kartlegging av avløpsnettet i det aktuelle området. Ut i fra disse resultatene vil man kunne utarbeide en tiltaksplan for å forbedre kapasiteten i området. Nøyaktig når dette vil være på plass er ikke mulig og anslå per dags dato.

Gitt den nåværende situasjonen, vil det ikke være tilrådelig å gi tillatelse til påkobling til avløpsnettet for det aktuelle tiltaket på dette tidspunktet. Å tillate en nytilkobling vil kunne forverre den eksisterende overbelastningen og skape ytterligere utfordringer for et allerede presset system. Det anbefales derfor å avvente til de nødvendige tiltakene for å forbedre kapasiteten i avløpsnettet er på plass, før nye tilkoblinger vurderes.

Klagen

Bulldozer Maskinlag Geopro AS ønsker på vegne av tiltakshaver å klage på avslaget på tilkoblingssøknaden i Lilleheia 33.

Kommunen begrunner avslaget med at avløpsnettet ikke har kapasitet for tiltaket på dette tidspunktet.

I henhold til budsjettvedtaket i sak PS-113/23 Budsjett og økonomiplan 2024-2027, under avløp står det: «.... Ingen utbyggingsprosjekter i Sortland skal settes på vent på grunn av manglende kommunal infrastruktur på avløp og renseanlegg.»

Etter vår vurdering er avslaget på tilkoblingssøknaden ikke i tråd med dette vedtaket.

VURDERING

Regler for klagebehandling hentet fra Statsforvalteren.no

Der det er en interessetvist mellom flere parter bør kommunen imidlertid være mer tilbakeholden med å ta en klage til følge. Dersom det er nærliggende at en annen part vil klage på at kommunen tar en klage til følge, vil saken bare trekke ut i tid dersom kommunen omgjør eget vedtak.

I byggesaker er det statsforvalteren som er klageinstans. På samme måte som underinstansen skal statsforvalteren vurdere om vilkårene for å behandle klagen er oppfylt. Statsforvalteren er ikke bundet av at kommunen har ansett vilkårene for å behandle klagen som oppfylt. Dersom statsforvalteren tar klagen til behandling kan alle sider ved saken prøves, og statsforvalteren kan også hensynta nye omstendigheter i saken. Det er med andre ord snakk om en helt ny prøving av saken. Statsforvalteren skal vurdere de synspunkter som klager kommer med, og kan i tillegg ta opp forhold med saken som ikke berører klageren. Det er understreket i loven at statsforvalteren skal legge stor vekt på hensynet til det kommunale selvstyret ved prøving av det frie skjønn. Det betyr at statsforvalteren skal legge vekt på kommunens vurdering der denne har særlig lokalkunnskap eller der vedtaket er særlig lokalpolitisk eller sakkyndig forankret. Statsforvalteren sitt vedtak er endelig og kan ikke påklages.

Avslaget på tilkoblingssøknaden bygger på det faktum at det er registrert at det til tider er for mye, og alt for mye, vann i kommunens ledningsnett. Dette gjelder særlig spillvannsnettet. For mye vann her, uavhengig av årsak til at dette vannet er i de aktuelle rørene, fører til uønskede hendelser som at abonnenter får avløpsvann av ulik kvalitet inn i sine kjellere. Dersom vi samtidig kjenner dette problemet, og bevisst tillater påslipp som potensielt øker problemstillingene, vil dette både gjøre mange til personer med klage interesse, og øke kommunens ansvar når noe går galt - eller mer galt.

Klager har ikke berørt de faktiske forhold som er årsaken til avslag er gitt: Begrunnelsen om for mye avløpsvann i ledningsnettet er ikke utfordret. Derimot har klager vist til et kommunestyrevedtak hentet fra k-sak 113/23 (sitert foran). Heller ikke dette vedtaket forholder seg til de faktiske og fysiske konsekvenser av et overbelastet avløpssystem. Her vises samtidig til avklaring i en lovlighetskontroll fra statsforvalteren i Agder (se vedlegg): Her går det klart frem at vedtak om å tillate tilkobling når bortføring av avløpsvann ikke er sikret er i strid med plan- og bygningsloven. Kommunedirektøren er av den mening at tilfellet fra Lillesand er analogt med det nærværende.

Etter dette er det vanskelig å vurdere klagen i forhold til vedtaket det klages over. Vedtaket det vises til bidrar i seg selv heller ikke til å avhjelpe den situasjonen som er grunnlag for avslaget. Skulle klagen kunne realitetsbehandles måtte det fulgt med en dokumentasjon som indikerte at kommunen selv tar feil når den sier at kapasiteten i avløpsnettet er overskredet.

Det er på den ene siden grunnlag for å presisere at kommunens avløpsnett er av en slik art at dette taler for å unngå å belaste nettet ytterligere, dette særlig med henvisning til den risiko dette innebærer for økt overbelastning.

Så er det samtidig å uttrykke forståelse for klagers innspill. Også med referanse til Kommunestyrets eget vedtak i PS-113/23 Budsjett og økonomiplan 2024-2027: «....Ingen utbyggingsprosjekter i Sortland skal settes på vent på grunn av manglende kommunal infrastruktur på avløp og renseanlegg.»

Dette gir kommunen et konkret dilemma ift hvilke(t) hensyn som skal veie tyngst i denne saken. Det er redegjort for potensiell risiko med hensyn til et overbelastet avløpsnett. Samtidig er det viktig for kommunen å sikre at viktig utvikling/utbygging ikke "lammes" som følge av at overvannsutfordringer tilknyttet avløpsnettet ikke er løst.

Kommunedirektøren viser derfor til saksutredningens innhold og vurdering, og fremmer saken for Formannskapets avgjørelse med åpen innstilling.

Personalmessige forhold
Ikke vurdert i denne sak.

Økonomiske forhold
Det er påregnelig at økt påslipp av avløpsvann på et allerede overbelastet avløpsnett vil føre til økte problemer for abonnenter lenger ned langs avløpsnettet, og på den måten øke kommunens erstatningsansvar.

Folkehelse
Ikke vurdert i denne sak.

Klima-, miljø- og naturforhold
Et våtere klima øker tilstrømmingen av vann til det samlede avløpsnettet. Selv om økt nedbør teoretisk og ideelt sett burde havne i åpne grøfter og store overvannsledninger på sin vei mot havet vet vi at mye vann av ulike årsaker likevel havner i spillvannsnettet. Problemet oppfattes som tiltagende.

KONKLUSJON
Kommunedirektøren tilrår at klagen ikke tas til følge, og at saken sendes Statsforvalter for endelig avgjørelse.

Dersom politisk nivå velger å ta klagen til følge må et slikt vedtak begrunnes.

Vedlegg:
Klage på vedtak
Gnr. 15, bnr. 2154 - Avslag på søknad om tilkobling til offentlig vann- og avløpsnett
Gnr. 15, bnr. 2154 - søknad om tilkobling til offentlig vann- og avløpsnett

Lillesand kommune - Statsforvalterens behandling av krav om lovlighetskontroll (1)
Svar på henvendelse - krav om tilknytning til infrastruktur i plan- og bygningsloven kap. 27 og forholdet til annet lovverk